

Västerås - guide.

Sikta in dig på slottet, domkyrkan, botaniska trädgården och det pittoreska området Kyrkbacken. Domkyrkan har fått 3 stjärnor i Guide Michelins turistböcker.



Sevärdheter:



Västerås

Västerås blev tidigt en viktig stad och tillsammans med Stockholm, Mälardalens mäktigaste, bland annat för dess viktiga läge som utskeppningshamn från Bergslagen. Vid två tillfällen på 1500-talet hölls riksdagar här och då togs två för landet centrala beslut. Dels att Sverige skulle bli protestantiskt och dels att landet skulle få arvskungadöme. Landets första gymnasieskola grundades här 1623 och brevid domkyrkan står grundaren Johannes Rudbeckius staty en bit från dagens gymnasieskolebyggnad från . Väl här bör du sikta in dig på slottet, domkyrkan, botaniska trädgården och det pittoreska området Kyrkbacken. Domkyrkan har fått 3 stjärnor i Guide Michelins turistböcker vilket betyder att det anses är värt en resa i sig. Vid senaste renoveringen har man tagit fram de olika århundradena i domkyrkans 700-åriga byggnadshistoria med Erik XIV:s mäktiga sarkofag i Carraramarmor som största sevärdhet. Är det klart väder rekommenderas en promenad till Djäkneberget med parker, utsiktsplatser och aktiviteter.



Botaniska trädgården

Botaniska trädgården ligger mellan Rudbeckianska skolan och Stadsbiblioteket, strax nordöst om Domkyrkan. Den är Sveriges äldsta gymnasieträdgård, anlagd på uppdrag av Johannes Rudbeckius. Här har elever sedan 1700-talet hämtat kunskaper. Trädgården var från början en kålgård som ödeslades 1714. I mitten av 1700-talet anlade en av Carl von Linnés lärlingar, lektor Carlbaum, en Hortus botanicus. I början av 1900-talet utvecklades trädgården med hjälp av bland annat professor Rutger Sernander till en högklassisk botanisk trädgård.



Västerås domkyrka

Västerås domkyrka med sina äldsta delar från 1200-talet är en verklig sevärdhet. Här finns stora konstskatter, men också moderna kontraster, ovanliga i en helgedom av det här slaget. Kyrkan blev genomgripande restaurerad senast 1958 - 1961 under professor Erik Lundbergs ledning. Då installerades flera helt nya detaljer, t.ex. predikstolen av keramik med grön gul glasyr, högaltaret med ett murverk på framsidan som ska föra tanken till händer knäppta i bön. I domkyrkan finns det 163 intakta gravstenar och Erik XIV:s jordfästes och gravsattes i kyrkan. Västerås domkyrka är en världsattraktion värd tre stjärnor. I Guide Michelin förklaras tre stjärnor med: "värd att göra en omväg för".

Rudbeckianska gymnasiet

Den gymnasiala delen av skolan startades av biskopen Johannes Rudbeckius 1623 och var Sveriges första gymnasium.



Västerås stadshotell

Invigt 1907 och ritad av Erik Hahr är detta en jugendbyggnad som räknas till en av Sveriges vackraste byggnader. Stadshotellet är byggt av rött tegel med en sockel i granit, skiffertak och tornhuvar i kopparplåt samt rikliga dekorationer i kalksten. På baksidan fanns ett stall och ett punschbränneri. Dessa fick med tiden minskad användning av förklarliga skäl. Som första byggnad i Västerås fick man vattentoaletter vilket ansågs vara mycket lyxigt och modernt. Byggnaden är så väl bevarad och unik att den anses ha ett stort kulturhistoriskt värde. Att gå in i hotellet rekommenderas. I hotellet finns en gastro pub som mellan 27 november och 21 december har julbord signerat mästerkocken Melker Andersson. Adress: Stora Torget, Västerås Tel: 021-10 28 00 info.vasteras@elite.se

Kyrkbacken

Kyrkbacken, eller "Backarne" som det kuperade området kallades fram till 1600-talet, var stadens ytterområde mot norr. I den södra delen bodde främst kyrkans folk, lärare och präster i sin borgerliga miljö men längre norrut tog slummen vid. Här bodde de rotlösa, de fattiga och de föraktade, ofta under flera generationer. Mästermannen,



stadens bödel, hörde till de föraktade och hade till och med i denna omgivning en ännu lägre status än de påvra. Han tvingades hålla sig med egen brunn – idag en källa och litet grönområde som alla kan besöka.

Livsvillkoren för folket på Kyrkbacken präglades inte bara av fattigdom utan också av stor ohälsa. Pesten härjade hårt i området 1623 då många avled. Nästa gång var 1711 då vita kors fick målas på ett 20-tal portar. Kyrkbacken klarade sig undan 1800-talets moderna gatunät och sen ville man riva området under 1900-talets början men 1964 fanns en ny stadsplan med föreskrifter om varlig sanering av Kyrkbacken. Idag kan man besöka gallerier och hantverksbutiker som det finns flera av på dagens trendiga Kyrkbacke.



Västerås slott

Slottet är ursprungligen från 1200-talet men när Gustav Vasa tog över slottet var det slitet efter strider och belägringar. Under mitten av 1500-talet gjorde han stora om och tillbyggnader och det blev ett av hans favoritslott och här höll han de berömda riksdagar som gjorde Sverige protestantiskt och till arvrrike. Värre öden mötte Gustav Vasas son Erik som var fängslad här på slottet i över ett år. Strax innan han dog flyttades han till Örbyhus slott där han dog förgiftad av ärtsoppa enligt sägnen för att senare begravas i domkyrkan i Västerås Idag inryms landshövdingens residens i slottet och är en restaurang för lunch och ala carte dagtid med konferensanläggning. Restaurangen är öppen måndag till fredag 11-14. Telefon: 021-480 04 67

Djäkneberget

Djäkneberget, centralt i Västerås är en



annorlunda oas, tillägnad både besökare och bofasta. Sitt namn har naturparken fått efter djäknarna, elever vid dåtidens gymnasier. Det är mer än namnet som ger en återkoppling till gamla tider. I parken finns närmare 500 stenar med inskriptioner, tankvärdheter eller bara namn på hedervärda personer. Det var en lärd och udda person, tidigare översten senare språk- och gymnastikläraren Sam Lidman, som på 1800-talet lät göra dem. Lidman planterade också en mängd parkträd på berget och anlade de gångar som finns än idag. Grönområdet är fortfarande en omtyckt plats för lekar och spel, bangolf, lekplats, restaurang och en populär sommardansbana. Guidning av Djäkneberget går att boka via Västerås Turistbyrå.



Västerås hamn



Trippa

www.trippa.se
